

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ)

3^ο ΘΕΜΑ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τις ιστορικές πηγές που σας δίνονται:

α. να προσδιορίσετε τον χαρακτήρα της ελληνικής επανάστασης του 1821

(μονάδες 13)

β. να αναφερθείτε στη στάση που διαμόρφωσαν οι Νεοέλληνες γύρω από το ζήτημα της Μεγάλης Ιδέας και του αλυτρωτισμού κατά τον 19ο - αρχές 20ού αιώνα και να προσδιορίσετε τις συνέπειές που είχε η αλυτρωτική πολιτική στον δημόσιο βίο.

(μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Με αυτό το πρίσμα, η οικοδόμηση του έθνους υπήρξε μια δυναμική διαδικασία όχι «εθνικής αφύπνισης» αλλά σφυρηλάτησης συλλογικής ταυτότητας στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός αισθήματος κοινότητας που ήταν απαραίτητο για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στα νέα εθνικά κράτη του 19ου αιώνα. Αυτό, φυσικά, δεν αποτελεί κάποια βαλκανική ιδιομορφία. Συνέβη σε ολόκληρη την Ευρώπη την ίδια περίοδο, ακόμη και μέσα στα παλαιότερα ανεξάρτητα εθνικά κράτη όπως η Γαλλία. Αυτό ακριβώς ήταν το πρότυπο οικοδόμησης του έθνους το οποίο ο Fichte προέτρεψε τους Γερμανούς συμπατριώτες του να ακολουθήσουν όταν τόνιζε τους δεσμούς γλώσσας και εθνικής παιδείας ως τα συστατικά μέρη για τη συγκρότηση της εθνικής κοινότητας.

Κιτρομηλίδης Πασχάλης, *Το εθνικό ζήτημα στα Βαλκάνια. Στο Βερέμης Θάναος (επιμ.) Εθνική ταυτότητα και εθνικισμός στη νεότερη Ελλάδα*, Αθήνα, 2003, ΜΙΕΤ, σελ. 73.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Το σημαντικότερο ιδεολογικό στοιχείο της πολιτικής ζωής, η Μεγάλη Ιδέα, δεν ήταν βεβαίως και στοιχείο ιδεολογικής διάκρισης: όλα τα κόμματα συμφωνούσαν γύρω από τα βασικά προβλήματα του ελληνικού αλυτρωτισμού. Η μόνη περιοχή διαφωνιών ήταν η τακτική που θα έπρεπε ν' ακολουθήσει η εκάστοτε κυβέρνηση. Η παθολογική διόγκωση του αλυτρωτισμού αποδεικνύει την αποδέσμευση των κομμάτων από τις πραγματικότητες της οικονομικής αθλιότητας και της κοινωνικής αδικίας – ενώ από την άλλη πλευρά επέτρεπε και συντηρούσε αυτή την αποδέσμευση, αποσπώντας την προσοχή των κατωτέρων τάξεων από τα προβλήματά τους. Εννοείται ότι αυτό δεν σημαίνει ότι ο ελληνικός αλυτρωτισμός δημιουργήθηκε σε μια εσκεμμένη προσπάθεια να μεταστρέψει την προσοχή του λαού από τις αδικίες του συστήματος. Ο εθνικισμός ήταν φαινόμενο γενικό στην Ευρώπη του 19^{ου} αιώνα, συνέπεια ενός εξαιρετικά περίπλοκου πλέγματος διεθνών και εσωτερικών συνθηκών.

Γ. Δερτιλή, *Κοινωνικός μετασχηματισμός και στρατιωτική επέμβαση (1880-1909)*, εκδ. Εξάντας, σ. 130